

Dkt. August Konkkel, Mambo ya Nyakati, Kipindi cha 4, Simba wa Yuda

© 2024 Gus Konkkel na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. August Konkkel na mafundisho yake kuhusu vitabu vya Mambo ya Nyakati. Huu ni kipindi cha 4, Simba wa Yuda.

Sasa tuna Daudi aliyejikita katika historia ya Israeli kama mzao wa Peresi kupitia Hezroni na Ram.

Kwa hivyo, tunajua Yese, baba yake, ni nani na ni nani ambaye Mungu alimtia mafuta na kumchagua kuwa Simba wa Yuda, ambayo ndiyo njia ambayo Yuda anatajwa katika Mwanzo sura ya 49, ambayo inatupa historia kidogo ya makabila. Na kwa hivyo hapa tuna historia kidogo ya mwisho ya kumbukumbu za Yuda. Historia hii ya mwisho ya kumbukumbu za Yuda inaendelea na baadhi ya majina yaliyo nyuma katika sura ya pili.

Kama kweli tunavutiwa na historia ya Israeli, basi, bila shaka, tungefuatilia hilo kwa undani zaidi. Lakini familia hizi mashuhuri za Yuda hazijapewa uhusiano wa moja kwa moja na mwandishi wa historia, bali ni familia ya mbali zaidi. Kuna familia za Kalebu, ambazo tunaweza kuzilinganisha na wana wa Hesion karibu na eneo la Hebroni mwishoni mwa 1 Mambo ya Nyakati sura ya pili.

Hiyo ndiyo mistari michache ya kwanza. Na kisha kuna Etamu, ambaye ana uhusiano naye, ni mwana mwingine wa Kalebu, na Asheri, ambaye ni baba wa Tekoa. Tekoa inakuwa kijiji maarufu na maarufu kusini mwa Yerusalemu, kinachojulikana kwa watu wake mashuhuri na wakati mwingine kinachohusishwa na hekima.

Kisha, bila uhusiano wowote na nasaba zingine, tunamtambulisha Yabesi. Yabesi hakupewa uhusiano wowote wa nasaba. Ni rekodi ambayo mwandishi wa historia ameipata.

Na hadithi ya Yabesi kwa mwandishi wa historia ni muhimu sana. Sababu ya kuwa ni muhimu sana ni kwa sababu ya asili ya jina lake, ambayo inatuambia kitu kuhusu maisha yake. Sasa, jina la Yabesi nimelitoa hapa kwenye chati hii.

Yabesi, sijaweka vokali hapo, lakini Yabesi ndiyo jinsi jina linavyotolewa. Na hiyo ni mchezo wa neno lingine. Katika kitabu cha Mwanzo, tuna kitenzi etzev . Na kitenzi etzev kitarejelea laana itakayomjia Hawa, kwa kutii maneno aliyomwambia nyoka na kuamini kwamba kwa namna fulani wangeweza kuwa kama miungu. Na kwa namna fulani au nyingine, wanaweza kuwa katika nafasi ya kujua mema na kujua mabaya, au kuamua mema na kuamua mabaya. Kwa njia yoyote ile tunataka kuchukua sitiari

hiyo katika Mwanzo sura ya 3. Kwa hivyo hukumu juu ya Hawa ni kwamba hutapokea maarifa ambayo unafikiri utapokea.

Unafikiri utakuwa kama Mungu, na unaweza kuamua kilicho chema au unaweza kujua kilicho chema, lakini kwa kweli, kile utakachopata ni Etzev . Etzev inamaanisha maumivu. Sasa haya si maumivu kwa upande wa maumivu ya kimwili.

Ni jambo la uchungu sana kuhusu jambo muhimu zaidi maishani, yaani kitakachotokea kwa mahusiano ya kibinadamu. Na katika maisha ya Hawa, katika hadithi ya Mwanzo, tunaona maumivu hayo yakitokea mara moja kwa sababu mmoja wa wanawe, mkubwa zaidi, Kaini, anamuua mwanawe wa pili, ambaye ni Habili. Sasa, kwa kweli siwezi kufikiria au hata kufikiria jinsi ilivyo kwa mama kuwa na mmoja wa wanawe mwenyewe akiua ndugu yake.

Lakini hiyo ndiyo hadithi ya Hawa, na hiyo ndiyo hadithi ya etzev . Kupata watoto kunamaanisha kwamba kile atakachokuwa nacho ni maumivu. Kwa hivyo, mwana huyu alipewa jina kwa kutumia maneno ya kejeli kwenye neno hili, na badala ya kumwita etzev , alitwa aves [1 Nyakati 4:9 na kuendelea].

Kuna mabadiliko kidogo tu hapa ya maneno mawili, lakini maelezo katika mistari miwili yanaifanya iwe wazi kabisa maana yake. Jamaa huyu alipitia mambo mengi yaliyoenda vibaya. Labda pia alifanya mambo mengi ambayo yalikuwa mabaya.

Lakini hata hivyo, alipata sifa hii ya kuwa mtu aliyesababisha maumivu au aliyepata maumivu, aliyepata hasara kubwa. Na alichofanya ni kuomba. Kwa Mwandishi wa Mambo ya Nyakati, hakuna kitu ambacho hakiwezi kutatuliwa ukitaifuta kwamba majivu ni neno lake, Bwana.

Na ukiomba. Kwa hivyo Yabesi anaomba, na maombi yake ni kwamba eneo lake lipanuliwe. Kwa hivyo, badala ya kupata maumivu haya na shida hii yote ambayo amekuwa akipitia, anaomba kwamba Bwana ambariki.

Hoja ya Mwandishi wa Mambo ya Nyakati ni kwamba Bwana alisikia ombi lake, na mtu Yabesi, ambaye alijulikana kama yule aliyepitia maumivu na hasara na kuteseka kila kitu kibaya, kupitia kumtafuta Bwana, alibarikiwa na akafanikiwa. Sasa hilo liko katika nasaba hii, si kwa sababu kuna uhusiano wa nasaba, kwa sababu hakuna hata mmoja. Iko katika nasaba hii kwa madhumuni ya kitheolojia pekee.

Bila shaka ni rekodi ambayo Mwandishi wa Mambo ya Nyakati anayo kuhusu mtu huyu ambayo hatujui kutoka kwa marejeleo mengine yoyote. Lakini hoja yake ni kwamba wakati wowote, mtu binafsi au kikundi cha watu wanaweza kumtafuta Bwana, naye anaweza kushinda maumivu yao, na atapanua mipaka yao. Sasa, hapa lazima nitoe hoja kuhusu mwandishi wa mambo ya nyakati kulingana na matumizi yetu ya kitheolojia.

Hasa katika bara la Amerika Kaskazini, mara nyingi tumeshughulika na kitu ambacho kimetajwa kwa ufupi kama injili ya mafanikio. Kwa maneno mengine, baraka inamaanisha kwamba Mungu atakufanikisha na kupanua mipaka yako. Unajua, hatuelekei kuzingatia kile Yesu anasema kuhusu baraka.

Heri wale wanaoomboleza, kwa sababu watafarijiwa. Unajua, ufalme wa Mungu ni wa utaratibu mwingine. Na hivyo baraka inayotujia inaweza kuja kupitia maumivu.

Hiyo ni kweli kabisa ya maisha ya Kikristo. Lakini kumekuwa na mkondo ndani yetu ambao umesema, hapana, baraka lazima iwe na maana ya ustawi kila wakati. Sasa, bila shaka, baraka inamaanisha ustawi.

Na Mungu huwabariki na kuwafanikisha wale wanaomtafuta na wale wanaomtumaini. Hii haimaanishi kwamba wanaweza wasiwe miongoni mwa wale wanaoomboleza. Kwa kweli, wakati mwingine tunachohitaji ni kupitia nidhamu ya kuomboleza ili tuelewe ubinadamu wetu na udhaifu wetu wenyewe, kwamba tuelewe mapungufu yetu wenyewe, na kujua kwamba tunapaswa kumtegemea Mungu.

Sasa, hili ndilo hoja ya mwandishi wa historia. Lakini hampingi Yesu. Anasema sisi ni wanadamu.

Na sisi, peke yetu, hatuwezi kushinda maumivu yetu. Sisi, peke yetu, tunahitaji kumgeukia Mchungaji Mwema. Tunahitaji kumgeukia na kumtafuta Mungu, naye atatufariji.

Sasa, Mungu akitufariji anaweza kuja na kupanua mipaka yetu, ambayo ndiyo anayosema mwandishi wa historia hapa, ambayo haimaanishi kwamba hiyo ndiyo njia pekee ambayo Mungu atatufariji. Kwa bahati mbaya, kitu kinachoitwa injili ya mafanikio wakati mwingine husomwa kana kwamba hii ni mapenzi ya Mungu kila wakati. Mapenzi ya Mungu kwetu ni kwamba tunapaswa kufanikiwa.

Kwa hivyo, tukimtafuta Mungu, tutafanikiwa. Labda kitabu kilichokuwa maarufu zaidi katika suala hilo kilikuwa hiki cha Bruce Wilkinson. Kitabu kidogo kinakuchukua kama dakika 10 kukisoma, ambapo anazungumzia sala ya Yabesi, lakini kikawa aina fulani ya kitabu kinachouzwa sana wakati fulani.

Kwa sababu hili ni jambo tunalotaka kuamini. Tunataka kuamini kwamba Mungu akitufariji anamaanisha atapanua mipaka yetu, na atatufanikisha. Ambayo, bila shaka, ndiyo njia ambayo mwandishi wa historia alionyesha baraka za Mungu.

Mojawapo ya njia ambazo inaweza kutokea. Hoja ya mwandishi wa historia ni kwamba lazima umtumaini Mungu. Hoja yake si kwamba Mungu anataka tufanikiwe.

Hoja yake siku zote ni kwamba, unahitaji kujifunza kujua kwamba ikiwa humwamini Mungu, uko katika hali ya hasara. Kwa hivyo, matokeo yake yalikuwa kwamba Bruce Wilkinson alichukua ujumbe huu kwamba Mungu anataka tuwe na ustawi katika nchi barani Afrika, kati ya Afrika Kusini na Zimbabwe, nchi ndogo huko, ambayo alikuwa akijaribu kuwasaidia yatima na watoto, na alikuwa na eneo hili, na kweli alifundisha kwamba hivi ndivyo injili ilivyokuwa. Hadithi inaisha kwa huzuni sana, kwa sababu mfalme hakukubali mradi mzima.

Kanisa likakata tamaa sana. Kwa kweli, Bruce Wilkinson mwenyewe alivunjika moyo sana kwa sababu, kimsingi, alikuwa amepunguza ujumbe wa mwandishi wa habari kuwa kitu ambacho Mwandishi wa Habari hakukusudia kusema. Mwandishi wa Habari alikusudia kusema, lazima umtegemee Mungu. Lazima ujue mapungufu ya ubinadamu wako.

Sio kwamba unamwambia Mungu anachopaswa kufanya, na kwamba unajua Mungu atafanya nini. Hiyo si jinsi inavyofanya kazi. Hoja ya mwandishi wa historia ni, kumwamini Mungu.

Na Mungu atakuletea baraka, kama alivyomfanyia Yabesi, kwa njia yoyote ile ambayo Mungu amekusudia kuleta baraka. Kwa hivyo, baada ya kutoa hoja hiyo ndogo ya kitheolojia hapo, mwandishi wa historia anaendelea kuzungumzia Wakalebu, ambao si wana wa Hezroni, na Wakenizi . Hawa ni kundi lingine unalolijua zaidi kutoka kwa kitabu cha Yoshua, wana wa Yevuna .

Nao, unajua hadithi ya jinsi Aksa, mkwewe, alivyotaka maji kwa ajili ya miji walivyokuwa nayo, na kadhalika. Lakini hawa wanakuwa baadhi ya makundi mashuhuri ya Yuda, ambayo mwandishi wa historia atayaorodhesha katika 16 hadi 23. Kisha mwandishi wa historia anaendelea kuzungumza kuhusu Simeoni.

Pia anazungumzia kwa kiasi kuhusu Simeoni kwa sababu Simeoni hakuwahi kuwa na eneo lake. Simeoni daima ni miji. Ilikuwa miji ndani ya eneo la Yuda.

Kwa ujumla walijulikana kwa kuwa wapenda vita katika mbinu zao na wakali. Na mifano miwili ya hayo imetolewa na mwandishi wa historia. Moja ni wakati wa Hezekia, ambapo walipanuka kuelekea magharibi hadi katika eneo la Wafilisti.

Jambo lingine analotoa ni katika eneo la Edomu, ambapo wanapanuka kuelekea kusini na mashariki. Kwa hivyo, kabila la Simeoni, ingawa halina eneo lake lote, ni kabila linalostawi, na ni kabila ambalo ni la ndani sana ya Yuda na ndani ya makabila mengine. Hapa ndipo mwandishi wa historia anapokuja kutupa maelezo yake ya kwa nini tunapaswa kuanza na Yuda, kwa nini ni kwamba Yuda ndilo kabila linalotawala.

Maelezo yake ni haya. Rubeni alipoteza haki yake ya kuzaliwa kwa sababu ya jaribio lake la kuwa kiongozi wa makabila kabla ya wakati wake. Raheli alipokufa, alijaribu kumfanya Bilha, mjakazi wake, kuwa mjakazi wake mwenyewe, jambo ambalo kimsingi lingempa hadhi ya haki ya mali na haki ya kuzaliwa wakati Yuda alikuwa bado hai.

Na hili lilikuwa jambo la kukera sana. Likitajwa katika Mwanzo, katika simulizi, na kisha tena katika shairi katika sura ya 49, Yuda alikuwa anajua sana jaribio la fujo na baya la Reubeni la kuwa kiongozi wa makabila. Hilo linamleta kuzungumza kuhusu Yusufu.

Sasa, Yusufu ni muhimu sana kwa kuwa, kwa namna fulani, Yusufu anapokea haki ya haki ya mzaliwa wa kwanza kutoka kwa Isaka. Utakumbuka katika Mwanzo 48, baraka ya Efraimu na Manase, na kwamba Isaka anawataja hawa kama, kimsingi, mrithi wa familia yake. Kwa hivyo, wana haki ya mzaliwa wa kwanza.

Kama tutakavyoona tunapochunguza makabila ya Yuda, Efraimu, na Manase, yana haki ya mzaliwa wa kwanza—haki ya mzaliwa wa kwanza—na kwa kiasi kikubwa ndiyo eneo kuu ndani ya Israeli ya kihistoria.

Mwandishi wa Mambo ya Nyakati anakiri hili. Kisha anarudia hili kutoka Mwanzo, akibainisha kwamba hili lilikuwa azimio la Isaka katika kumpa Yusufu haki ya mzaliwa wa kwanza. Bila shaka, lilitokea kupitia wanawe, Efraimu na Manase.

Lakini kabila linaloongoza linakuwa Yuda. Kabila linaloongoza linakuwa Yuda. Na hili linaonekana katika hadithi ya Yusufu kuuzwa kwa ndugu zake.

Utakumbuka kwamba Yusufu alitupwa shimoni na kuachwa afe, kisha ndugu wakamuza kwa kundi la wasafiri kama kundi la mamluki ili kumuza awe mtumwa huko Misri. Kitu ambacho kilikuwa kinyume kabisa na maagizo ya Yuda. Na kuanzia hapo na kuendelea katika simulizi lote, Yuda ndiye hasa anayekuwa kiongozi wa ndugu.

Mwandishi wa Mambo ya Nyakati anatumia hili kama msingi wake wa kusema kwamba Mungu alimteua Yuda, ambaye Daudi ni mzao wake, kuwa kabila linalotawala na utimilifu wa ahadi. Kwa hivyo, kisha anaendelea kuzungumzia makabila. Pia anazungumzia makabila yaliyo upande wa mashariki wa Yordani.

Wana wa Reubeni na kisha wana wa Gadi. Anapozungumzia kuhusu wana wa Gadi huko Bashani na Gileadi, anazungumzia tena kuhusu vita vya upanuzi. Hapa ndipo mahali pekee tunapojua kuhusu hili.

Kulikuwa na kundi fulani lililoitwa Wahajiri, ambao walikuwa wazao wa Ishmaeli, upande wa mashariki. Kwa hivyo, kimsingi, makabila haya yalikuwa yakipanua eneo

lao kuelekea mashariki kuelekea jangwani. Na kisha kuna kabila la Manase huko Bashani.

Na kisha anamalizia na simulizi la uhamisho wa makabila haya ya Israeli. Sasa itakuwa muhimu kwetu hapa kuwa na jiografia kidogo kulingana na maeneo ambapo watu hawa wako. Kwa sababu jinsi mwandishi wa historia anavyoelezea si sawa kabisa na jinsi unavyoweza kuiona kwenye ramani ya kawaida.

Ukiangalia ramani hii hapa, unaweza kuona kwamba Manase ina eneo kubwa zaidi. Na sehemu kubwa ya eneo lake iko hapa upande wa mashariki wa Mto Yordani. Lakini tunaona kwamba Gadi tunaweka zaidi kusini, na Reubeni zaidi kusini.

Kwa hivyo, mwandishi wa historia anasema kwamba Gadi alikuwa na maeneo hadi eneo la Bashani. Kisha anataja Manase kama yenye maeneo hadi kaskazini hadi milimani ambayo ndiyo chanzo cha Mto Yordani. Hata hivyo, inaweka hoja ya msingi kwamba Efraimu na Manase ndizo makabila makubwa zaidi katika Israeli.

Wao ndio wenye haki ya kuzaliwa. Na makabila mengine ya Reubeni yako hapa chini, zaidi kaskazini mwa Arnoni, na kisha Gadi kidogo kaskazini mwa mahali ambapo Reubeni alikuwa. Na hii inakuwa eneo lao.

Wanapopanuka kuelekea mashariki, bila shaka, wanapanuka kuelekea jangwani kuelekea upande huo huko. Kwa hivyo hiyo ni sehemu ndogo ya jiografia ya makabila na mahali yalipo. Kwa hivyo hiyo inaturudisha kwenye hadithi ya mwandishi wa historia ya makabila ya ng'ambo ya Yordani na jinsi wanavyoishia uhamishoni.

Kwa hivyo, Mwandishi wa Mambo ya Nyakati anafahamu sana uhamisho wa kaskazini, lakini haoni historia inayoendelea ya makabila hayo baada ya kuhamishwa na Sargon II kuwa na umuhimu mkubwa. Hapo ndipo anapoacha simulizi hilo.

Hapa ni Dkt. August Konkell na mafundisho yake kuhusu vitabu vya Mambo ya Nyakati. Hii ni kipindi cha 4, Simba wa Yuda.